

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-професійну програму 1.А6.01.01 «Логопедія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності А6 Спеціальна освіта
спеціалізації А6.01 Логопедія
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Освітньо-професійна програма 1.А6.01.01 «Логопедія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю А6 Спеціальна освіта спеціалізації А6.01 Логопедія вирізняється високим рівнем структурної організованості, цілісності, професійної спрямованості й логічної узгодженості між цілями, результатами навчання, змістовим наповненням та формами підсумкової атестації.

Особливої уваги заслуговує інтеграція медико-біологічного компонента, який є ключовою ознакою сучасної моделі професійної підготовки вчителя-логопеда та логопеда. Освітньо-професійна програма включає низку змістових компонентів, спрямованих на формування у здобувачів освіти ґрунтовних знань з анатомії, фізіології, неврології, психопатології та патофизиології, що мають безпосереднє прикладне значення для логопедичної практики. Вивчення зазначених дисциплін дає змогу не лише оволодіти базовими знаннями щодо будови та функціонування мовленнєвого апарату, а й сформувати цілісне уявлення про механізми виникнення і прояву мовленнєвих порушень у контексті клінічної картини дизонтогенезу. Зважаючи на міждисциплінарний характер професії вчителя-логопеда та логопеда, така медична складова є невід'ємною умовою формування клінічного мислення, необхідного для повноцінної діагностики та побудови ефективної корекційно-розвивальної траєкторії для осіб з мовленнєвими труднощами.

Освітньо-професійна програма «Логопедія» є зразком професійно орієнтованої програми, у якій медичні знання не виступають ізольованим елементом, а органічно вбудовані у структуру професійної підготовки. Програма забезпечує формування цілісної клініко-педагогічної позиції; готовність випускника до роботи у міждисциплінарних командах; здатність

обґрунтовано вибирати логопедичну тактику відповідно до клінічного статусу особи.

Забезпечення індивідуалізації освітнього процесу є одним із пріоритетів реалізації освітньо-професійної програми. Відповідно до положень внутрішньої нормативної бази закладу вищої освіти та актуальних засад європейського освітнього простору, програма передбачає створення умов для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача. Це реалізується, зокрема, через надання можливості вільного вибору з-поміж чотирьох тематичних блоків вибіркових освітніх компонентів, кожен із яких відповідає певному напрямку професійної спеціалізації або поглиблення компетентностей. Такий підхід сприяє не лише реалізації варіативності змісту навчання, а й активному включенню здобувачів у процес проєктування власної професійної траєкторії, що є важливим чинником формування здатності до самостійного прийняття рішень, розвитку критичного мислення та підвищення мотивації до навчання.

Ураховуючи зазначене, рецензована програма може бути рекомендована для реалізації як така, що відповідає сучасним академічним, професійним та практичним вимогам до підготовки вчителя-логопеда / логопеда в системі вищої освіти.

Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри психології, логопедії
та інклюзивної освіти соціально-психологічного
факультету Житомирського державного
університету імені Івана Франка

.....Віктор ГЛАДУШ

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-професійну програму 1.А6.01.01 «Логопедія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності А6 Спеціальна освіта
спеціалізації А6.01 Логопедія
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

У процесі аналізу оновленої редакції освітньо-професійної програми 1.А6.01.01 «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю А6 Спеціальна освіта спеціалізації А6.01 Логопедія варто відзначити її високу методологічну узгодженість із положеннями Професійного стандарту на групу професій «вчитель-логопед», «логопед», затвердженого Національним агентством кваліфікацій у 2024 році.

Як співавтор Професійного стандарту, засвідчую, що структура й зміст програми сформовані з урахуванням трудових функцій вчителя-логопеда та логопеда, відповідають характеристиці 6 рівня національної рамки кваліфікацій. Визначені у програмі освітні компоненти спрямовані на формування інтегрованої професійної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда та логопеда.

Варто наголосити, що нові формулювання логопедичних дисциплін, представлені в програмі, не є усталеними в академічному дискурсі й певною мірою відходять від класичної термінології, прийнятої в українській логопедичній науці. Водночас вони є відображенням запитів сучасної практики, вимог професійного стандарту, а також очікувань батьків і педагогічної спільноти, що активно включена в процес надання логопедичної допомоги в умовах інклюзивної та спеціальної освіти. Такі назви, як *«Анатомія голови та шиї»*, *«Психологія мовлення»*, *«Основи логопедичного консультування»*, *«Логопедична діагностика та комплексне оцінювання комунікації та стану мовленнєвого розвитку»*, *«Організація логопедичної роботи з основами логодидактики»* не лише відповідають змісту реальних професійних функцій, а й формують нове бачення ролі вчителя-логопеда/логопеда як мультифункціонального фахівця, здатного працювати у складному міждисциплінарному полі.

З наукового погляду, такі підходи слід розглядати як виклик академічній спільноті, яка має концептуалізувати й термінологічно осмислити ці напрями логопедичної діяльності. Тобто програма не просто відображає практичну дійсність, а й стимулює розвиток наукових досліджень у сфері логопедії, інклюзивної та спеціальної освіти.

У програмі чітко визначено умови присвоєння професійної кваліфікації за результатами завершення освітнього рівня. Відповідно до чинного Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня та Професійного стандарту, випускнику може бути присвоєна професійна кваліфікація «вчитель-логопед, бакалавр» та/або «логопед, бакалавр» за умови опанування передбачених програмою спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, що відображають здатність реалізовувати професійні трудові дії, визначені Професійним стандартом, та успішного завершення атестації (не менше 75 балів). Особливо позитивно оцінюється те, що в межах програми виділено вибірковий блок дисциплін, орієнтований на опанування професійної кваліфікації «логопед, бакалавр». Отже, присвоєння професійної кваліфікації має змістове й процедурне підґрунтя та відповідає національній системі кваліфікацій, забезпечуючи прозорість і прогнозованість для роботодавців та здобувачів освіти.

Оновлена освітньо-професійна програма є структурно логічною, академічно вивіреною та професійно зорієнтованою. Вона демонструє сучасне бачення підготовки вчителя-логопеда як фахівця, здатного до міждисциплінарної взаємодії, інноваційного мислення та практичної реалізації логопедичної допомоги в освітньому середовищі.

Рекомендую до впровадження як програму, що забезпечує повноцінну реалізацію професійного стандарту в системі вищої педагогічної освіти.

Кандидат психологічних наук,
професор кафедри логопедії
та спеціальних методик
Кам'янець-Подільського національного
університету імені Івана Огієнка

Наталія ГАВРИЛОВА